

Latweeschu Awises.

No. 9.

Treschdeenâ, tannî 1. (13.) Merzâ.

1867.

Latw. awises libds ar basn. un ffohl. siirrahm makfa par gaddu 1 rubl. f., par pußgaddu 60 kap. f.; — las Latw. awisehm griib atsubitit kabbus rakitus waj sinnaß. lai tohs nodohd **Niggâ** pee „Dr. Buchholz, gr. Alexander-Strasse Nr. 18“ un arri pee Daniel Minus, fakku eelâ; **Zelgawâ** waj pee Janischewski Latw. awischu nanmâ, waj pee „Pastor Kuyffer, katholische Strasse Nr. 19“, — jeb lai paschom Latw. awischu rakittajam atsubta ar to adressi: „Pastor Verhuff, **Chlod** Pastorat bei Niga.“ Latw. awises warr apstellebt waj pee augschâ minnetem fungeem, waj arri pee wisseem mahzitajem, ffohlmeistereem, vagastateefabm, kas wiffi schê teel luhgti uf preekschu to isdarriht, fâ libds schim. Kas apstellehs 24 eksemplarus, tas wehl weenu eksemplaru dabbubs klatht bes makfas.

Mahditajs: Politikas pahrsfats. Daschadas sinnaß. Saimneeku mahjas Kurjemmê. Miblestibas spehks. Par fehlle. Numba un uppite. Pasagzinâß. Wisjaunakahß sinnaß. Atbildas. Sluddinaschanaß.

Politikas pahrsfats.

Muhfu mihlajß Keisars zil spehdams uf to dohma un strahda, fâ saweem **Kreeweem** arween' wairahl gaismas gahdaht. Talabb' ihpaschi tahß ffohlas un tohs seminarus leel pahrzelt un pahrlabboht, fur Greeku-kattolu (Kreewu) mahzitaji teel mahziti. Kreewu awises stahsta, fâ no walstß-lahdes tahm garrigahm ffohlahm palihdsiba preeksch pahrlabbofchanas teekoht pasneegta. Finnu landtags taggad wehl apspreesch tohs jaunohß likkumus, fo tas Kungs un Keisars winnam lizzis preekschâ zelt (Latw. awischu numm. 6). Baur teem jauneem landtaga likkumeem pats landtags pahrlaeku teel pahrlabbohtß, winsch dabbu wehl wairahl spehka ne fâ libds schim un winna fanahlschanahß un spreeschana arri paliks ihfaka un flaidraka. Warr zerreht, fâ Finni scho, sawa Keisara padohmu labprahht peenems. Mehß 6. nummurâ nepeeminnejahm, fâ Finnu landtagam arri preekschâ likts jaunß likkums, kas nahwes strahpi preeksch zitteem, ihpaschi peeminne-teem grehku-darbeem atzell nohst. Kreewu awises

Turkim pahrmett, fâ neprahtigi effoht darrijis, grahmatas laidams pee Giropas walbineekeem ar to pagehreschenu, lai schee Turku leetâß talabb' nejaunzotees staryâ, fâ sultans pats jau ar saweem kristigeeem pawalstneekeem buhshoht tilt gallâ. Turkis nesaprohtoht, fâ winsch, sawus kristigus pawalstneekus wiffadi mohjidams, prettizellahß wiffu kristigu tautu sinnamai sirdi. Kad Turkis pateesi tahdas grahmatas Giropas leelwaldneekeem effoht laidis, tad drihß warroht notikt, fâ neteel til ween isgahstas Kristigu kauschu affinis, bet fâ arri Turku affinis taptu isgahstas pastraumehm. Lai nu gan Austreeschi fakka, fâ winni ar Galanteescheem un Grantzscheem falihkuschî, Turkim ar labbu padohmu palihdsieht, lai arri zitti fakka, fâ Kandioscheem nu riktigi gals effoht klatht: tal Kandioschi wehl turrahß un Serbijas firsts sawu karraspehku fataisa gattawu; jo sultans, lai gan atkal bij fohlijis, sawus saldatus no Serbijas iswest, tomehr to nedarra. Turki Kandijâ gan atkal pee nabaga oedshwotajem breefmigus fleplawas-darbus strahdajuschî, bet Kandioschi tannî 13. un 14. Februari Turkus effoht uswinnejuschî. Wezzajß Garibaldiß no Italiyas sawu dehlu ar kahdeem offizeereem Kandioscheem palihgâ fuhtijis un fohlijis, pats arri aiseet. **Egyptes** wihze-kehniensch Ismail Pascha arri sultanam jaunas behdas fahf zelt; jo griib, lai sultans

winnam atwehlejoht fauktees par Egiptes walditaju, lai winnam laujoht, pascham sawu naudu kalt un sawu augstaku generalu zelt bes sultana sinna; wihze-kehniensch arri atprassa preeksch sewis to Arabijas semmes-gabbalu, ko sauz Hedjas un kur Turkeem ta nosauktee swehtee pilsehti Mekka un Medina. Beidsiht wihze-kehniensch wehl gribb, lai winnam Kandiju til ilgi kihlam atdohd, lihds kamehr sultans winnam to buhschoht atmakscht, ko Egipteeschi istehrejusch, pehrnaja gadda Turkeem palihga gahjusch pret Kandioscheem. E-kur gudrneeks! — Sultana ministeri nu gan to Egiptes wihze-kehniinu melle nogreest no schahda padohma, bet kas sinn, waj stuhrgaltwis klausibhs. Austreeschi nu arri kara-kuggi aifuhthijusch us Kandiju. Enlanteesch wehl weenu gudru wihru, lordu Stratfordu, kas zitreis ilgi Konstantinopelē bijis par Enlantes suhtito, taggad aifuhthijusch pee sultana, scho pee ta peedabbuht, ka saweem kristigeem pawalstneekem labbaku prahtu rahda; bet kad almins weklahs no leela kalna, kas winnu spehs apturreht? Turku walsts taggad stipri slihd, ka almins no kalna; kas winnai pohstu usturehs?! — **Austrijas** keisars, ka lassitaji jau sinn, Ungareescheem wissu nowehlejis, ko schee no 1849 gadda lihds schai baltai deenai jo pastahwigi prassijusch. Keisars preeksch Ungarijas ihpafchi ministerus ezehlis, kam par wissahm waldibas leetahm ja-atbild parlamentam. Ungarijas parlaments to ar leelu preeku usnehmis un no pateizibas waldibai tuhliht wissu nowehlejis, ko prassijuse, pr. jauno rekruschu likkumu un jaunahs nodohschanas. Bet lihds ka Ungarija apmeerinata, te nu atkal Beemija fahk brehkt, ka winna arri tahdas pat brihwibas gribboht, kahdas Ungareescheem. Gan wissu zittu Austrijas semmju landtagi gandrihs ta ka meerā dohdahs, bet Beemijas landtaga tee walsts-weetneeki, kas no Schjekkū tautas, no ta neleekahs dsirdeht, ka winneem ar wissu zittu tautu weetneekem kohpā Bihne buhs fanahkt, kamehr Ungareesch weeni paschi fanahkt Pestē. Tad nu keisars Beemijas landtagu aifuhthijis mahjās un pawehlejis, lai Beemeeschi iswehlejoht zittus walsts-weetneekus, kas prahtigati leekahs runnaht. Walsts-rahts nu atkal noliktā deenā Bihne newarrehhs fanahkt, jo papreeksch jaunam Beemijas landtagam jasanahkt un jazell sawi runnataji preeksch walsts-rahts. Keisars pawehlejis, lai nu walsts-rahts nefanahkt tanni 18. Merzā, bet tanni 30. Merzā. — **Seemel-Wahzsemmes beedribas** parlaments, kas Berlinē fanahjis, jau fahjis sawu darbu un to walsts-weetneeku Simsonu uszehlis par sawu presidenti. Jau war noprast, ka schinni parlamentā arri leela weenprahtiba nebuhs, bet ka tee walsts-weetneeki sawā starpā deewagan strihde-

jees un zits gribbehs schā, zits tā. Unhaltes herzog Leopold un Lippe-Deumoldes firsts Leopold ar **Bruchschu** kehniinu salihkusch, ka abbee sawu kara-spehku pawissam atdohd Bruchsheem rohlās. Turprettim Sakschu kehniensch zil nezil sawu kara-spehku pat no Bruchschu kehniina pahwaldischanas gribbetu atraut. Frankfurtes birgeri Bruchschu kehniinam luhgusch, lai winneem atweeglinajoht to strahpeenaudu, kas winneem par to jamaksa, ka pehrn' Bruchsheem pretti bij demuschees kara us Austrijas pussi. Kehniensch atildejis, ka winsch to leetu likfchoht ismekleht, un ja Frankfurtei pahrdauds buhtu uslikts makscht, ta' par to atweeglinaschanu jau pats buhschoht sinnaht. Wissi Seemel-Wahzsemmes parlamenta lohjekli pee Bruchschu kehniina bijusch aiginati us maltiti un tur daschadas wesselibas usdsehrusch. — **Enlanteesch** wissahm sawahm kolonijahm Seemel-Amerikā, to brihwibu gribb atwehleht paschahm walditees. Par wissahm kohpā buhschoht ezejelt weenu generalgubernatoru, ko patte kehniinene uszels; tad tur arri wirsparlamentu un appalschparlamentu gribb zelt. Wirsparlamentā sehdehs 72 lungi, ko laudis zels pa gubernijahm un kehniinenci brihw wehl 6 lungus no sawas pusses peelikt klah. Appalschparlamentā sehdehs 180 walsts-weetneeki, ko koloniju eedshwotaji paschi uszels. Das irr prahtigi darrihts; tad tee laudis winnpuffjuhrahs nebrehks, ka Enlantes parlaments, winnu wajadibas nepasihdams, winneem likkumus spreesch, tad paschi warrehhs ismekleht un spreest, kas wajadigs, un Enlantes kehniinenci bes Enlantes parlamenta til kritihhs, likkumus apstiprinaht un spehka zelt, waj usdoht, lai kautini to leetu wehl ween' reis labbahk apdohma. Irlandē wehl Zehneeschus dsenna; lai gan til dauds nebijusch, zil no eesahkuma bailēs laudis dohmajusch, tal zitti wehl taggad teel kerti un 9 Zehneescheem jau krohna darbi nospreesti. Waldiba apleezina, ka arri Keemeru-kattolu bislapi Irlandē Zehneescheem effoht prettineeki. **Schesterē** aifwinna swehtdeenā wissās basnijās Deewam Kungam pateizibu demusch, ka Winsch to pilsehtu no eenaidneekem (Zehneescheem) isglahbis. Zehneesch nu behgoht us Ameriku un tur gribboht gaidiht, waj Enlanteescheem karfch nezelfees ar Frantscheem jeb ar Amerikas brihwwalstihm; tad winni buhschoht atskreet Irlandē dumpotees. **Italijā** bads un truhkums paleel arween' leelaks un ihpafchi Neapelē waldiba ihsti nesinn, ko ar teem laudihm darriht, kam gan gribbahs ehst, bet nekas nau pee muttes. Waldiba sohlijusees, ka laudihm darba buhschoht doht pee dselles-zella buhwes. Tanni 23. Februari Italijas un Austrijas suhtitee fahkusch sarunnatees un lihkt andeles un kuggoschanas beedribu. Kehniensch pawehlejis us to ahtraku isrihkoht kahdu labbu teesu kara-

fuggu, kam scho mehnest i sei joht jau buhs jadobdachs jubra. Netohp teikts skaidri, kur scheem karra-kuggeem buhs ja-aibrauz. Wezzajs Garibaldis aibrauzis us Wenediju un tur ar leelu preeku un gohdu no wifseem laudihm usnemts. **Seemel-Amerikas brihw-walstju** kongressis nodohschanu uslizzis us kohkawilli (buhmwilli) un to zolli (muitu) wehl leelaku uszehlis, kas no wissahm sweschu semmju prezzehm jamaksa. — Zolliis no eewestahm prezzehm taggad Seemel-Amerika jau stahw us 90% no pretschu wehrtibas; ka jau zitreis stahstiju, andele zaur tahdahm leelahm nodohschanahm nihkt un arri kunterbandneekem dauds pelnas. Un tomehr Amerikaneeschi to wissu panest, jo wiini katra wihse gribb waka tift no teem leeleem walstaparradeem, kas zaur to leelu karu winneem sakrahju-schees. **Meksika** keisara Maksimiliana karra-spehks Juarezu gan effoht weenreis uswinnejis, ta ka schim bij jabehg. Maksimilianam tik 30,000 soldati un Juarezam effoht 70,000; bet schis leelajs spehks effoht isklidis par semmes gabbalu, 5 reis tik leelu, zil tas, kur kaisara karra-spehks stahw. Maksimilians gan wehl effoht pascha galwas-pilsehta, bet pat winna draugi spreeshoht, ka winsch nespehshoht turretees un ka drihs buhshoht jakurrina damfluggis, ar ko lai warretu mahjas braukt us Giropu. Frantschu generals Kastelnau tanni 14. Februari telegrafa sinu laidis Napoleonom, ka wissi Frantschu soldati no Meksikas ahra un ka pots to paschu deenu uskaphjoht us damfluggi un braukshoht probjam.

Daschadas sinnas.

Ar Rihgas-Dinburgas eisenbahni tanni laika no 1. Januari lihds 5. Februarim braukuschi:

	I. Klasse.	II. Klasse.	III. Klasse.	Pawissam.
no Rihgas	254	806	5663	6723
us Rihgu	164	803	5294	6261

No Rihgas tanni laika no 4. lihds 10. Februarim ar eisenbahni iwesti:

Linni, pirma surte . . . 7,324 pud.

Rihgas tirgu sinnas no 13. (25.) Februarara. Lihds 10. Februarim mums arween' bij mihts laiks ar leetuhm, tad us reis' termometers sahza krist us aufstumu. No Bolderaas bahkes nekahdu leddu jubra wairs neredf. Rihga mas andeles un mas naudas. Linnu pahrdewei augstaku tirgu prassa, ne ka pirzeji gribb doht, talabb' mas pahrdohs. Linnfehla preeksch sehshanas pa $9\frac{1}{16}$ rubl. pahrdohs, bet bij tik masa leeta. Kreewu ausus salihkschi 200 lastu, 73 mahz. pa 80 rubl. Wissas zittas Kreewu prezzes un Kursemmes labbiba wehl stahw nepirkas. Zitti runna, ka filki schogadd' buhshoht buht jo lehti, bet galwoht wehl newarr.

Leepajas naudas krahshanas-lahde (Spartasse) nu jau pastahw no 1826 gadda. Lahdes preekschneeki lihds ka laudis laiduschi rehkenumu par lahdes eenahkumu un isdohschanu par to laiku no 12. Juni 1865 lihds 12. Juni 1866.

No preekscheja gadda tanni 12. Juni 1865 nauda bij atlikkusees	5,437 r. 52 f.
287 zilweki lahdei sawu naudu nodewuschi us augleem par	32,429 " — "
2153 zilweki lahdei sawu naudu nodewuschi us auglu-augleem par	110,013 " 67 "
Lahdei augki (prozentes) eenahkschi no naudas, ko winna zitteem aisdewuse us augleem	55,110 " 52 "
Lahdei nauda (kapitals), ko winna zitteem bij aisdewuse, atmakfata atpakkal	26,889 " 80 "
pawissam eenahkschi: 229,880 r. 51 f.	

Turprettim no lahdes isdohs:

303 zilwekem ta nauda (kapitals) atmakfata, ko winni zitreis lahdei bij nodewuschi us augleem	25,988 r. 69 f.
1590 zilwekem ta nauda (kapitals) atmakfata, ko winni zitreis lahdei bij nodewuschi us auglu-augleem	105,161 " 71 "
augki (prozentes) makfati par scho gadd.	7,140 " 36 "
augki (prozentes) makfati par agrateem gaddem	375 " 80 "
Ismakfahs preeksch daschadahm waijadshahm	524 " 53 "
Us augleem (prozentem) aisdohs	47,459 " 25 "
Preeksch daschadahm palihdsibahm	7,472 " 35 "
Tanni 12. Juni 1866 atlikkshs us nahkschu gaddu	35,757 " 82 "
pawissam isdohi: 229,880 r. 51 f.	

No 1826 lihds 1866 Leepajas naudas krahshanas-lahde saweem beedreem auglus (prozentus) ismakfajuse pawissam par 705,325 rubl. 40 kap. — Lahdes-beedribai taggad pawissam stahw rohkas 1,228,206 rubl. 99 kap. un no schi leelaja naudas-gabbala paschai lahdei peederrigs nekustams krahjums 35,000 rubl. leels.

Us Roslow-Rasanes eisenbahnes maschihne ar dauds waggoneem no fleedehm noslibdeuse; 7 brauzeji nosittuschees, 6 grubti eewainoti un 15 tik weegli eewainoti. Relaima talabb' notikluse, ka pahrahtri fkehjuschi; pakkalajee waggoni zaur to nolehkschi no fleedehm un, no augsta dambja nokrisdami, wissus zittus waggonus lihds aisrahwa, tik patte maschihne zaur sawu spehku warreja prettiturretees. 4 dakteri un 6 zirulniki tuhliht bijuschi flah, teem eewainoteem palihdscht.

Peterburgâ un Lublinê kolera = fehriga atkal fahloht rahditees un Peterburgas wirspolizmeistereis laudihm isfluddina, lai fargahs no leeku brandwihna-dserschanas, lai istabâs gahda par skaidru gaisu un lai mehflu-bedres isflaidro.

No Peterburgas taggad arri paste eetaisita us Pekinu Kinâ, ohtrâ Asijas pussê. Schi 2 reis par neddelu isbrauz no Peterburgas un 5 neddelu laikâ zaur Sibiriju zaur aisskreen us Aiahtu pee Kinâs rohbeschahm; no turrenes paste weenreis par neddelu skreen us Pekinu un tur ainsnâht eefsch 13 deenahm.

Kasaku = semmê pee Don-uppes jau wezza gadda gallâ lohpu-fehriga effoht iszehlfusees. Melahdâ wihfê faslimmuschohs lohpinus newarroht glahbt un lautini noskummuschi stahw un skattahs, ka winneem lohpu baggatiba aiseet preefsch azzihm.

No Rihgas tanni laikâ no 11. lihds 17. Februarium iswests par dselses-zekku:

Linni, pirma surte	12,157 pud.
" ohtra "	697 "
Pakkuls	400 "
Linnsehkla preefsch fehshanas	683 muzz.

Rihgas tirgus = sinna no 20. Februara. Wiinu neddel brangi turrejahs pee falla un stipree seemela wehji Rihgas juhras-lihkumu atkal pawissam peepildijuschi pilnu ar leddu. Linni ar labbaku zekku arri wairahlt eewesti un pahrdohhti. Schinni mehnesi pawissam atwesti 27,000 birk. Linnsehkla preefsch fehshanas par $9\frac{5}{16}$ rubl. pahrdohhta, bet ne dauds. Pehz Kursemmes meescheem gan fahl pirzeji mekleht, bet nau wis dauds pahrdeweju. Sahls un silki zaur to labbaku zekka-laiku arri wairahlt teek pirkti, bet silki jau paleek dahrgaki, jo zaur teem leeceem wehjeem silkerschana Norwegenê nebuht til labbi ne-isdewahs, ka no eefahkuma warreja zerrecht. Laikam til buhs puss til dauds, zil pehrn.

Enlantes krohna-mantineeka augstai gaspaschai jaunâs meitas. Mahte un meita turretees brangi spirgtas. Mai mehnesi krohna-mantineeks lihds ar sawu gaspaschu buhschoht braukt us Dahnu-semmi, jo seewas tehwan, Dahnu kehnam tad buhschoht buht sudraba-lahsas. Arri muhsu Kreenusemmes augstajs krohna-mantineeks, Dahnu kehna snohs, lihds ar sawu augstu gaspaschu tad buhschoht braukt us tahm sudraba-lahsahm. Dahnu = kehna dehl, Greeku jaunajs kehniusch tad labprahht sawus wezzalus arri gribboht apmekleht, bet wehl nesinn, waj warrehs isfitt no mahjahm ta Turku nemeera dehl.

Marsellâ, Frantschu = semmê kahds wihrs effoht isgudrojis flinti ar zindaddatu, jo labbu par Bruhschu flintehm; warroht 14 schahweenus schant weenâ minutê un taggadejas Frantschu flintes it ahtri un lehti

warroht pahrtaisiht. Napoleons nu gribb redseht, waj schee nau tihri melli un talabb' tahs jaunâs flintes nu tik leek isprohweht. — Kad tik wehl kahds ne-isdudrohs flintes, kas sprahgst wallâ, lihds ka winnahm usmett azzis! —

Enlantê atkal nahwiga lohpu-fehriga iszehlfusees. — Arri schê kahds wihrs leelijeos, ka jaunu flinti effoht isgudrojis, dauds brangaku par Bruhschu zindaddatuflintehm, bet kad fahkuschi prohweht, tad israhdijeos, ka schihs flintes wehl flittakas par wezzahm Enlanteschu flintehm.

Saimneeku mahjas Kursemmê.

Latweeschu awischi 4. nummurâ mehs lassitajeem ihsumâ sinna effam dewuschi par Kursemmes saimneeku mahju skaitli un turflahht mehs arri ihsumâ usdewahm, zil muischneeku mahjas lihds schim Kursemmê pawissam pahrdohhtas. Mums taggad jo skaidras sinna rohlas par saimneeku mahjahm, un nu lassitajeem arri par scho leetu pehz pateesibas ko warram isstahstihht. Mums wiépirmahlt wehl japeeminn, ka Kursemmê bes tahm saimneeku mahjahm, ko 4. nummurâ effam usdewuschi, wehl rohnahs: 1211 muischas-kalpu dsihwoeki un 1951 meschfargu mahjas. No teem minneteem muischas-kalpu dsihwoekeem 1161 rohnahs privatmuischas, 4 atrohnahs ritterschastes = muischas, 6 mahzitaju = muischas un beidsiht 40 rohnahs krohna-muischas. No tahm meschfargu mahjahm 1326 peederr pee privatmuischahm, 2 pee mahzitaju = muischahm un 614 pee krohna = muischahm. Pehz muhsu mihla Reisara pawehles no 6. Septempera 1863 wiffas mahju = klausibas lihds Turgeem 1868 pawissam janozell. Wiffas Kursemmes krohna un teefaskungu muischas jau taggad klausiba effoht nozelta; no tahm 409 mahzitaju-muischu mahjahm taggad til 58 mahjas wehl stahwoht appakch klausibas. Ritterschastes un pilsehtu mahjas klausiba jau fenn effoht nozelta. Privatmuischas ar klausibu nu effoht ta, ka schê appakchâ isteikts:

	mahjas	us centi	us klausibu	pahrdehtas.
Dohbeles aprinki pawissam	990	760	—	230
Bauskas " "	1060	915	—	145
Tukkumâs " "	1067	994	—	73
Talses " "	1406	1375	—	31
Ruldigas " "	764	740	16	8
Wentespils " "	923	905	—	18
Aispittes " "	1327	1165	53	109
Grobines " "	695	672	—	23
Jaun-Dehgawas " "	796	772	—	24
Ilukstes " "	2638	2446	136	56

wiffâ Kursemmê 11666 10766 205 717

Gan zittâs muischas mahjas wehl nau isdohhtas us skaidru rentesmakju, bet zitti klausibas-darbi, ka mal-

kas weschana un zitti, wehl pee rentes paliffuschi flacht, bet arri schee klausibas-darbi fluffitinam nosuhd zaur to, ka kuntraktos ta klausiba arri notakseereta flaidra naudä un ka pagastam brihw, tahdas pusklau-sibas atteikt un ja gribb, winnu weeta to flaidru naudü maflacht. No teem augfcham usdohteem flait-teem ka no labbateem pateesibas leezineekeem tohp ap-leezinahs, ka ar klausibas nozelschanu un mahju pirk-schanu wislabbahf gahjis Dohbeles un Bauskas aprinki. Nisputtes aprinki gan arri ar pirkfchanu tanni ihfa laikä gahjis us preekschu, bet ta klausiba tur wehl nau pawiffem atnesta. Illufstes aprinkis wisseem zitteem irr palizzis pakkal un tas effoht notizzis zaur to, ka tur nedfihwo flaidri Latweeschi ween, bet ka tur dafchadas tautas (Latweeschi, Kreewi, Pohli) sa-jauktas, kas to leetu weenadi nesaproht; tad arri zaur to ta pirkfchana tur gruhthf schkirotees, ka laudis tur fadsihwo pa zeemeem, ne pa mahjahm. Mahdahs, ka krohna-muischäs ta mahju pahrdohfchana, kas tanni 1860. gaddä usfahka, atkal apstahjusees, jo wiffä Kursemmä til libds schim 54 krohna-faimneeki fawas mahjas nopirkuschi. Tahs 717 mahjas, kas privat-muischäs pahrdohthas, irr isrehkinatas us 89,250 puhraweetahm un pawiffam tahs irr pahrdohthas par 2,762,267 rubl. Zaurzaurim rehkinahs, pirzeji Kursemmä par puhraweetu mafajuschi 31 rubl. sudr. Sin-noma leeta, ka schè nau wis rehkinata arrama semme ween, bet ka schi puhraweetas mafsa irr isrehkinata pehz wiffas mahjas-semmes leeluma. Kad lassitaji gribb sinnaht, zil katrä aprinki fewischki mafjahs, tad arri to warru teikt. Zaurzaurim rehkinahs par weenu puhraweetu mahjas-semmes pirzeji mafajuschi:

Dohbeles aprinki . . .	41	rubl.	25	kap.
Bauskas " . . .	32	"	92	"
Talses " . . .	30	"	80	"
Kuldigas " . . .	28	"	49	"
Grobines " . . .	24	"	35	"
Nisputtes " . . .	24	"	32	"
Tukkumas " . . .	22	"	63	"
Jaun-Jelgawas apr. . .	21	"	89	"
Wentespils aprinki . . .	21	"	74	"
Illufstes " . . .	17	"	37	"

Kas no semmkohpschanas ko sinn un proht, tas par to nebrihnisees, ka Illufstes aprinki mahjas pirk-tas pahri par pussi til lehtas, ne ka Dohbeles aprinki; jo ta mafsa teek nospreesta pehz paschas semmes wehrtibas, un turktht ihpafchi ja-eewehro, ka Dohbeles un Bauskas aprinkis wiswairahf mahjas pahrdohthas tahdas muischäs, kahdahm ta labbaka un baggatafa semme. Tad schee warrbuht taf lehtahf pirkuschi par Illufstes faimneekeem. —

Mihlestibas spehks.

Londono, Enlantes galwas-pilschts, atrohдахs pee Temses straumes. Retti zittu straumi useesi, tur uhdeni sawä laikä til stipri kriht un atkal sawä laikä til stipri zellahs, zil Temse.

Kahdä ruddens wakkara Temses uhdeni warren stipri bij krittuschi un pascha laikä taisijahs pee zelschanahs. Temses malla taggad bij sawä ta ka zilweki tur war-reja staigahf. Uhdeni scho malle wehl nebij apflahju-schi. Te Temses malla gulleja milsu-kehdes. Katrs lohzeklis bij 1½ zollus refns. Schihš kehdes muzzahm bija par turretajahm, kas uhdens wirsü peldeja no-liktäs weetas. Schihš muzzas eefihmeja fuggineekeem tahs weetas, no kam jasargajotees.

Rupat fuggis no sweschahm semmehm bij atskrehjis un kapteinis steidsahs pee mallas tikt. Tik ko matroh-schi enkuri bij ismeittuschi, tad winsch eekahpa laiwa un no weena matrohfscha pawaddihts laida pee mallas. Wehl laiwa nebij it tuwu flacht pee krasta, kad kapteinis jau ar weenu lehzeenu islehza is laiwas. Jau matrohfsis us fuggi gribbeja braukt atpakkal, kad sawu wirsneeku dsirdeja brehzohf un pehz fuggineeku wihfes neganti lahdoht. Winsch arri redseja, ka kapteinis sawu kahju rahwa it ka kahds to buhtu kehris un wakkä nelaihtu.

„Demini welli!“ — ta wihre brehza, — „fahoh-dita kehde! Ka tu isputtetu un isgaisu!“ Kapteinis ar johni bija malla lehjis un par nelaimi to pirmiht minneto kehdi trahpijis. Nelaimigajs weenu kahju ka kibli ar warru weenä kehdes lohzekli bija eedfinnis un nu ne us kahdu wihsi no kehdes newarreja atraifitees, nedf sawu kahju iswillt.

Matrohfsis flacht steidsahs. Winsch to kehdi turreja, ka lai kapteinam labba! isdohtohs ar wilkschanu. Gan nu kapteinis willa ar wiffu warru, bet wiffas puhles israhdiyahs weltas.

Nu matrohfsis zittam zilwekam lifka to kehdi turreht un pats nehmahs to kahju iswillt. Gan winsch willa ka traks, gan kapteinis pats darbojahs, ka tam swedri pilleja ween, gan abbee nodeewajahs un lah-sius netaupija, bet ka ne, ta ne! Matrohfsis drihsaf ohfölu is semmes buhtu rahwis ne ka kapteina kahju is kehdes.

Jau wakkars mettahs. Kahdi retti zilweki to trohfsni dsirdedami flattijahs kas tur noteeohf un to padohmu dewa, lai sahbaflu nogreeshohf.

Matrohfsis pateiza par labbo padohmu un luhdja, lai jel aiseijoht un laterni neffoht. Wihre labpraht palkausija un no tuweja trakteera laterni apgahdaja. Kahds lauschu pulzinsch, kas trakteeri pee allus kruhses pasakkas dsinna, to pawaddija. Kapteinis nu pats

ar affu nasi pee laternes gaischuma sahbaflu puschu greefa. Rahdas 30 azzis us winnu skattija.

Nu ta rauschana un wilkschana no jauna sahzhahs. Kapteinis wilka, matrohsis wilka, trakteera weesi wilka, zitti kehdi turreja, zitti kapteini usklubbinaja. Bet arri schoreis wissa darbofchanahs israhdiyahs welta. Kapteinis trihzeja un peere tam futta sweedros. Wissi skattitaji palikka dohmigi un behdigi. Weena feewa ar behrnu us rohlahm fazzija: „Kas tam fungam krehflu atnessih? Winsch us kahjam ilgu laiku wairs newarrehs stahweht. Winsch nogihbs.“

Krehfls tikla atnessis. Kapteinis pafchdahs. Weens no teem skattitajeem no trakteera glahsi ar brandwihnu bij atnessis un to kapteinam pa-needsa. Winsch to ahtri eegahsa rihle un tad ar atjaunotu spehku to wilkschanas darbu usnehma.

Kad tomehr nemas ne-isdewahs, tad kapteinis us lauschu pulku skattidams, ka skaitlis stipri bij wairojees, fazzija: „Kas man aizinahs dakteri?“ Tuhlit kahds aiskrehja pehz daktera. Kapteinis us krehflu palikka sehshoht un lai gan bahls ka lihhs isskattidamees tomehr sawas mohlas zeeta ka wihrs. Lauschu pulks behdigi us nabaga mohzekli skattijahs.

Pezh pusstundas weens dakteris atnahza. Bet par nelaimi wihrs nebija nekahds ihhs dakteris, bet tahds puslohka lehzejs ween. Winsch to kahju speeda un prassija, waj arri sahpoht? „Waj mannim Zums tas wehl jastahsta?“ — ta kapteinis issauzahs — „waj pajchi to newarrat redseht un sinnaht?“

„Affins jalaisch! Ja-ahdere!“ ta peepeschi weens no teem skattitajeem issauzahs.

„Tas pats nupat arri mannim prahta schahwahs!“ ta dakteris atbildeja, „bet par nelaimi mannim sawi rihki nau klah!“

„Es skreeschu tohs dabhuht!“ ta matrohsis fazzija. Dakteris atbildeja: „Bateizu, bet man pascham ja-eet. Manna feewa swescham zilwekam tohs rihkus jau nedohs.“

Lauschu pulks pa to laiku stipri bij wairojees.

Behz kahdu brihdi dakteris atpakkat nahza, zirriti rohka. Kad kapteinam kahja eejirta, tad affins papillam istezejeja. Skattitaji lurneja un dakterim usbrehza, lai tik dauds affins nelaischoht. Tomehr pats kapteinis dakterim wahti wehl nelikka faseet, bet papreesch wehl reis prohweja affinainu kahju ar wissu warru iswillt. Gan atkal skattitaji ar labbu prahtu palihdseja pee wilkschanas un lehdes tureschanas. Bet wiss publinch bij tihri welts.

Prohtama leeta, ka kahja zaur ahdereschanu un zaur leelu wilkschanu sahka tuhlt un ka sahpes palikka jo leelas, jo nepanessamas. Kapteinis atpakkat kitta us krehflu, pawissam peekuffis un ismiffis.

Pa wissu to laiku Temses uhdeni pamasitinam bij zehlfuchees un krehflam arween tuwal un tuwal peelihduschu klah. Kapteinis dsirdeja, ka skattitaji zits zittam ar lehnu balfi fazzija: „Nu wairs nau laika kawetees! Uhdeni jau klah! ko nu darriht?“ Winsch uslehza no krehfla un ar stihwahm azzihm skattijahs, gan us teem melleem uhdeneem, kas taissijahs winnu noriht, gan us teem laudihm, it ka no winneem kahdu palihdsibu gaididams. Tad atkal ka traks ar sawu kahju sahka darbotees, ta ka affins ween tezejeja.

Peepeschi weens puiss brehza: „Uhdeni nah!“ un teescham, tanni pascha brihdi Temses wilni apskalloja krehflu, fur kapteinis sehdeja.

„At Deews, at Deews!“ ta kapteinis uslehdams brehza, „waj tad neweens mannim newarr palihdseht? Mannim spehka wairs nau. Waj tad juhs te meerigi stahwefeet skattidami, ka mannim janoslihhs?“

Zitti karstu uhdeni un willainu drehbes gabbalu bij atnessuschu. Ar to nu kahju sahka berseht, zerredami, ka tuhkus tad suddischoht, zaur ko kahju drihsal warreschoht iswillt.

Gan nu atkal ar wilkschanu tikla prohwehts, bet wissa bereschana neko nebij palihdsejusi. Kahja lehdes lohzekli bija ta ka eekalta. Weidschoht weens no teem klahbuhdameem ko fazzija ar pusbalfi.

Kapteinis tuhlt prassija: „ko winsch fakka? ko winsch fakka?“ Zitti winnam labpraht negribbeja atbildeht, kamehr beidschoht matrohsis fazzija: „tas wihrs fakka, ka labbal effoht no weena lohzekla schkirtees ne ka no wissas dsihwibas.“

„Taisniba! Pilna taisniba!“ — ta kapteinis issauzahs. — „Kahja janogreesch! Schigli! Gahdajat dakteri schurp!“

Matrohsis gan pagehreja, lai tas pats dakteris, kas kapteinim ahderi bij laidis, winnam arri kahju nogreeschoht. Bet winsch leedsahs, fazzidams, ka us to ammatu ne-effoht mahzijees. Lai zittu dakteri gahdajohht, kas greeschanu prohtohht.

Weens wihrs aistezejeja un ta pirmiht weeminnetta labprahtiga feewina fohlijahs, ka winnam to mahju rahdischoht, fur tahds dakteris dsihwojohht.

(Us preeschu beigums.)

Par fehflu.

5. Zifeschana.

Pee fehklas pawissam us to jaluhko, ka winna pilnigi isdihgst. Sehklai wajag buht no sahlehm tihrai un ar zittu fehflu nesajauktai. Katram graudinam tik dsiffi semme wajag gulleht, ka winsch to wajadfigo stumu un mitrumu atrohn, un ka masahs faknites eeksch semmes isplehschahs un wajadfigo

ſpehku dabbu. Jo leelaka ta fehla irr, jo dſillak' winnai ſemme waijag' buht; täpat arri, kad winnas miſa zeetaka, kad ſemme treknaka un gaiſs auſtaks.
Ebrg.

Rumba un uppite.

Ar leelu dump' un ruhſſchanu
No rumbas gahſchahs ſtraume platta;
Tur zeſſa-wihrs ar bailibu
Uſ winnas platteem wilneem ſkatta.
Bet leela waijadſiba tam,
Tam jatohp pah, ja negribb gallu. —
Gegahjis nau lihds wehderam,
Un weegli teek uſ ohtru mallu.
Nu laiſch ko mahſ lihds kraſtina,
Pee lehnaſ uppites nu tizzis,
Schi knappi teek, un ſchaura ta;
Tadeht wiſch maſ to zeena lizzis.
Bet til ka wiſch uſ widdu teek,
Zau eeſahſ grimt uſ dibbinu;
Un buhtu nahwê japaleek,
Ja nebuht' glahbts ar laiwinu.
Draugs, nemmees labbas mahzibas
No rumbas, kâ no maſas uppes:
No kluffeem ween'mehr jabihſtahs,
Bet nebaidees no leelaſ muttes. Dohne.

Baſazzinas.

Kahds wihriſch brauz zaur pilſehtu un redſ uſ apteeka durwihm weenu breeſmigu eleſantu un appaſſchâ ar ſelta rakſteem tohs wahrduſ: „Eleſantu apteekis.“ „Nu; taſ irr par daudſ!“ tã wiſch iſſauzahs, „muſſu zeemâ preeſſch zilwekeem nau nekahda apteeka un ſchê pilſehta apteekis pat preeſſch eleſanteem!“

Ihſu laiſu pehz kahda baſnizaſ-pulſſtena eeſwehtiſchanaſ, kahda wezza dahma uſ weenu kungu par to pulſſteni ſuhdſejahs, ka wiſch ſkannoht par ſmalku un nemaſ deeſgan neruhzoht. „D!“ atbildeja kunge, „taſ pulſſtenſ wehl irr jaunſ; — kad buhs weenreiß til wezs zil juhs, manna dahrgaka, tad wiſch gan deeſgan ruhſt.“

Kahdâ auſtã ſeemas wakkarâ tappa runnahts no weena noſalluſſcha zilweka un zitti behdajahs par winnu. „Eſ dohmaju,“ tã weenſ wallodu uſnehma, „noſalſchanaſ waijaga buht it lehtai nahwei: tẽ apſehſchahs, aiſmeegahs, un kad atmohſtahs, tad wiſch nohſt.“
B—n.

Wiſjaunafahs ſinnaſ.

Turkôſ. Konſtantinopelê, 11. (23.) Februar.
Kandijaſ gubernatorſ, Iſmailſ Paſcha irr pazeltſ par polizejaſ miniſteru. Wehl no turkenes rakſta, ka ſtarp teem Kandioſchu dumpineeku weddejeem paſcheem eſſoht ſtrihds iſzehlees. — Greeki ſawu karra-ſpehku rihko ſteigdamees. Frantſchu ſobrikôſ pulkſ karra-eerohtſchu apſtelleſti. Turku waldba tohs Kandioſchu ſaldatuſ, ko ſawanguſi, atkal wallâ palaiduſe.

Florenzê, 16. (28.) Februari. Wiſe „Gazetta uffiziala“ ſtahta to pawehli, ka Widduſ juhrâ buhs turreht weenadigi karra-kugguſ. Schee karra-kuggi neſtahwehs weenâ weetâ, bet ſtaigahs apſahrt gar Maſ-ſiſiaſ juhrmaſkeem, Italiaſ pawalſtneekuſ apſargadami. — 17. Februari (1. Merzâ). Garibaldiſ Florenzê eſſoht bijis puſlihds ſa-ihdſis, peebeedrojees pee tahs parlamenta pawehles, kaſ lehninam pretti runna, un to ar ſkaidreem wahrdeem tã iſteizis: „Eſ ne ween no wiſſas ſirds peebeedrojohs pee tahs prettigas parlamenta pawehles, bet arri zerru, ka laudiſ par ſcho tehwaſemmeſ mihtotaju pawehli wehl pateizibu noſazzihſ. G. Garibaldi.“

No Mexſikaſ, 19. Februari (3. Merzâ), rakſta, ka keiſarſ Maſſimilianſ ar 6000 wihreem iſgahjis uſ ſeemela puſſi ſaweem prettineekeem pretti, tur ſatizzees ar generala Karwajala karra-ſpehku un to dikti ſakawiſ.
—n—

Atbildas.

G. P.—It no Kaunas gubernijaſ. Ia no Zums peeminneſa ſemkohlpiſas ſkohlâ rohnahs Robileweſ gubernija, Gortâ (Gorka) un toby noſaulta: Gorigorezkaſ ſemkohlpiſas-ſkohlâ. Tur zitreiſ bij trihs ſkohlâs: 1) ſemkohlpiſas-inſtitutis jeb augtia ſkohlâ, taſ weenâ wehrtiba ſtahweja ar uniweſiteteem un taſ taggad wahzelta uſ waſchu Peterburgu; 2) ſemkohlpiſas-ſkohlâ, tur amtmanni jeb wirtſchafteſ weddeji (junkturi) toby iſmahjiti; 3) taſſa-torzu-ſkohlâ, tur jauneki tã toby iſmahjiti, ta pehz pee ſemmeſ un mahju wehrtibaſ taſſeeroſchanaſ jeb aprehſinaſchanaſ derrigi. Ia ohtra un treſcha ſkohlâ wehl turpat, tur dijuſchâſ un tanni ſemkohlpiſas-ſkohlâ katrs jaunekiſ teeloht uſnemts, kaſ pa freemiſſi proht laſſiht un rakſiht. Tanni taſſa-torzu-ſkohlâ pee uſnemſchanaſ praſtoht arri rehſinaſchanaſ un geômetriju. Mahzibaſ albâſ ſkohlâſ teeloht dohtas par welti; apgebrtu, ehdeenu un kohrteli ſemkohlpiſas-ſkohlâ zitti ſkohlneeki gan arri dabbujoht bei maſſas, bet taſſa-torzu-ſkohlâ wiſſeem ſkohlneekeem waſcheem eſſoht jaſinn par apgebrtu, ehdeenu un kohrteli. — Wairahſ var ſcho lecu Zums neſimu teſti. — Kurſemmeſ pehz aiſnigguſſcha Sokołowicza testamentes nu ar winna nau du taggad arri ſemkohlpiſas-ſkohlâ eiaſiſjuſchi Sachtſ; ſcho ſkohlâ ſauz par: „Kurſemmeſ arraju kabrtas ammata ſkohlâ.“

J. G. eeſſch B. Zuhſa rakſtuſ eſaru dablujis un eeſliſchu tohs Latw. awiſſſ lihdſ tã ruhmeſ buhs.

Latw. awiſſchu rakſtitajſ: Gotthard Bierhuſſ.

S l u d d i n a f c h a n a s .

Blaffam Kursemmes rohbeschahm, Poneweschas aprinkl, **Tilgenawas muischâ irr semme pahrdohdama** tahdôs gabbalôs, lâ pirzejs gribbehs. Ta jenna irr **27 rubl. par puhrawectu.** Tahs muischas waggare if faru brihd' warr pirzejeem to semmi israhdiht un pirzeji arri warr peeteittees pee Jaun-Zelgawas aprinka-teesas affesseera tunga bar on Dûster loh. Ta muischa irr **6 werstes no Schenbergas. 1**

No Jurgeem schinnt 1867 gaddâ pee Leel-Sattikku muischas peederrigs **folwerks**, ar 400 pubra-weetahm arramas-semmes, lâ arri labdas mahju-weetas irr **us nohmu isdohdamas.** Tee, fas tahs gribb usnemt, lai peemeldahs pee Leel-Sattikku-GaiËu muischu-waldibas fur par to warr klastakas sinas dabbuht. **1**

Wisfolsmuischâ (Raudau) pee Kohlneffes pahrdohd ittin labbu puddelellu par **4 rubl. 50 kap. muzzu un stohv' allu par 3 rubl. muzzu.** Lubdsu wiffus, fas dandj mas tabluma labbad mannu bruhË spehj aissneegt, lai wapilaam no mannim pehrk, jo par labbu un riktigu prezzi buhs gahdabts. Krohdsineekem, fas us gaddu notaisihs, no augfchâ peeminneka jenna **3 prazentes taps atlaihtas. 1**

N. Dedomet.

Ballinatus un neballinatus **bohnmwillas schkehringus (twisti),** eefsch wiffadahm pehrwehm, pahrdohd Rihgâ, Zelgawas abrihgâ **10** **Albert Drescher.**

Patlabban atkal dabbuja aptiht as un ne-aptihtas **farnu-seides,** lâ arri sihdâ-seides **3** **Friedr. Leonh. Kupffer,** Leelajâ eelâ. Zelgawâ, **22. Febr. 1867.**

Daschadus wihnus, porterus, enlischu ale, eefsch un absemme eefsch puddelehm pilditus, **Jamaikas rummu, araku, kognaku un Franzbrandwihnu** no **Karl Gufstera Rihgâ,** par lehtalo malfu pahrdohd **J. Friederichs.** Zelgawâ, Palejas eelâ Nr. 3.

 Gles bakkus, 4 un 5 affis garrus, lâ arri preefchu bakkus, no daschada garuma pehz patifchanas, usruhmeschanas deht par lehtalo malfu pahrdohd Zelgawâ, pee Annas wahrteem **3** **J. Hirschfeld.**

1) no Behramuischas 600 mehri rudsu,
2) no Meschamuischas 400 mehri rudsu un 300 mehri meeschu,
3) no Lustes 150 mehri rudsu,
4) no Sprigantmuischas 440 mehri rudsu un 200 mehri meeschu,
5) no Sihpeles 100 mehri rudsu un 40 mehri meeschu,
pee schihs pagasta-teesas wairaffohlita-jeem taps pahrdohdi. Pirzeji tohy us-azinatati, lai **20tâ Merzâ f. g.** pullsten 11tôs preefch pusdeenas ar tahm pehz ittlumeem wajadfigahm drohfschibahm pee schihs teefas sawu wairaffohlischannu issalka. **3**
Sihpekê, tannu 20tâ Febr. 1867. (Nr. 66.) Peefehd.: J. Schull. Teef.sfr.: C. Engel.

Weena **kullama maschine** tohy lehti pahrdohda Jaun-Platones muischâ pee Zelgawas. **3**

Pehz augtakas teefas atwehleschannu no appafschâ peeminnetahm, pee Krohna-Behrsmuischas pagasta-teesas peederrigahm magastnahm, tâ:

Pabbibas un prezzu firgus Rihgâ tai 25. Februari 1867 gaddâ.

Maffaja par:	Rihgâ.		Leepajâ.		Maffaja par:	Rihgâ.		Leepajâ.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Ischetw. (1 puhru) rudsu . 220 lihdsj	2	30			1/2 puddu (20 mahrz.) dselles . . .	1	—		
1/3 " (1 ") kweefchu 425 —	4	50			1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25		
1/3 " (1 ") meeschu 200 —	2	10			1/2 " (20 ") schlihtu appinu	—	—		
1/3 " (1 ") ausu . 120 —	1	25			1/2 " (20 ") schahw. zuhl. galk.	—	—		
1/3 " (1 ") firnu . 250 —	3	—			1/2 " (20 ") frohna linnu .	2	50		
1/3 " (1 ") rupju rudsu mistu	2	30			1/2 " (20 ") bracka linnu .	1	40		
1/3 " (1 ") bihdeletu 300 —	3	50			1 muzzu linnu fehllu . 9 rub. lihdsj	9	25		
1/3 " (1 ") " kweefchu milt.	4	75			1 " fitku . . . 13 1/2 " —	14	—		
1/3 " (1 ") meeschu putraimu	3	25			10 puddu farkanas fahls	6	50		
10 puddu (1 birkawu) feena 450 rub. —	5	—			10 " baltas rupjas fahls	7	—		
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 475 —	5	—			10 " " smaltas fahls	7	—		

No jensures atwehlehts. Zelgawâ, 27. Februari 1867 gaddâ. Nr. 30.

Druckahs pee J. B. Steffenhagen un dehla.

(Te klast peeliffums: Basnizas un floslas sinas.)

Basnizas un skoblas sinnas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Mahditajs: Jaunas sinnas. Bateiziba. Ullmann-tehwa atbilda. Selta-kahjas. No Leelas Gezawas. Kas pee skoblas waijadzigs. Jauna skobla Walleku draudse. Swehtas druslas. Ulfauttee.

Jaunas sinnas.

Kurfemmes generalsuperdente Lamberg lihds schim arri Dohbeles Bahzu draudsei bij par mahzitaju; bet no Dohbeles mahzitaja ammata winsch taggad irr atkappjees, ka lai generalsuperdentes ammatu ween jo firnigi un spehziigi warretu kohpt. Dohbeles Bahzu draudse nu pat lihds schinnigo Jaun-Auzes draudses mahzitaju Augustu Bielenstein aizinajuse pee sewis par mahzitaju.

Tanni 5. Februari lihds schinnigajs Dikketu draudses mahzitajs Georg Neiken Ummurges draudse un basniza par mahzitaju eewests. Basniza pilna bijuse ais laudihm ka peebahsta. Walmeceres aprinka prahwests Jungmeister mahzitaju jaunâ ammatâ un wectâ eewesdams, winnu no altara usrunnajs ar apustula Bahwila wahrdeem, kas usralstiti 1. Tessal. 5, 12, 13.; kad prahwests par scheem wahrdeem sawu eeweschanas runnu bij nobeidzigs, tad winnam lihds wehl Moltrecht mahz. un mahzitaju weetneeks Boettiger jauni eewesto mahzitaju eeswehtija. Pats Neiken mahzitajs sprediki fazzijis par tahs swehtdeenâ ewangelijumu. Lai tas Kungs swehti Ummurges draudsi un mahzitaju!

Tanni 15. Februari Widssemes semneeku skoblu-preekschneekam, Mahlpils mahzitajam R. von Klot 25 gaddi palikkuschi pilni, ko mahzitaja ammatâ pawaddijis.

Bateiziba.

No Ahrlawas draudses pee man atsuhtiti isgabjuschâ Januar-mehnesi 42 rubl. judr. preeksch nabaga Illustes nodegguscheem. No firds pateizohs to apdahwinatu wahrda. Lai Deews scho dahwanu swehti ir pee winneem, ir pee mibleem dewejeem! Wehl luhdsu, ka man negribbetu par launu nemt, ka schi sinna gan wehla' awises eelkita; bet ais zittahm darrišanahm agral' to nespehju apgahdaht. — Gribbu arri wehl peeminneht, ka wissi, kas us preekschu nabaga Illustneekus gribbetu apdahwinahht, — un pateesi palihga winneem wehl kohiti waijaga. — tee sawas dahwanas negribbetu atsuhtihht pee man, bet taifui

Illustē pee Luzau-kunga (Herrn Rechnungsführer Rath v. Luzau in Illust), kas no palihga-komitejas par scho dahwanu fanehmeju irr iswehlehts un tawat awises istaidihb sinnas par wissu preeksch Illustes nodegguscheem fanemtu naudu. Es pats dūhwoju 32 werstu no Illustes.

Subbates mahz. muischâ, tanni 1. Februari 1867.

Subbates mahzitajs Gruner.

Ullmann-tehwa atbilda

us Latweeschu draugu beedribas sweizinaschanas raksteem. *)

Zeenigi Latweeschu draugu beedribas sinnatneeki, No firds gohdinajami kungi,

Zuhs arr, mibli kungi, wezzu Ullmannu winna gohda-deenâ gribbejuschi peeminneht, lai gan pateesibu fazzihht, beidsamâs gaddâs gan mas Latweeschu tautai un wal-lodai par labbu warreis padarriht, ne arri pehz teem darbeem, ko zittahrt strahdajis, tahdu gohdu, ka Zuhs winnam parahdijusch, drihtstejis sagaidiht. Pawissam winnam kaunigam japaleek, kad peeminn, zil winnam gohda un miblestibas parahdijusch isgabjuschâ zettortâ atwentes-swehtdeenâ, jo winsch to ne eedohmaht nemahht, ka to buhtu pelnijis; winnam ar wezstehwu Zehkabu pasemmigi sawa Kunga preekschâ janomettahs zellâs un ja-atsihst: es esmu mas pret wissahm apschehloschannahm un pret wissas peetizzibas, ko Tu sawam kalpam essi padarrijis.

Tomehr til dauds irr un paleek teeja, ka es sawâ muischâ Latweeschu tautu esmu miblejis un pee winnas garrigas apkohpschanas un apgajimofchanas no wissas firds esmu gribbejis peepalihdseht, ka tadeht arri Latweeschu wal-lodu mehginajis kreetni ismahzitees. Zil schinni leetâ paspehjis, par to zitteem atwehleju spreedumu, bet to pats labprahht atsihstu, ka pehz mannis, ja ne wairal' allasch weens irr zehlees, kam es Latweeschu wal-lodas gruntigâ isdibbinaschanâ un pahrsinnaschanâ nekâ lihdsigs nesinnohs un ko es, kas pats zittahrt Latweeschu draugu beedribu palihdsejis uszelt, ar pateesigu preeku eeraugu winnas presidentes krehslâ sehdofschu.

To labbi noprohtat, mibli zeenigi kungi, ka Zuhs it pehz tahs miblestibas, ko us Latweeschu turre,

*) Skattees basn. un skobl. sinnas Nr. 5.

man it leelu preeku padarrijufchi ar to gohda-grahmatu, fo man atstellejufchi. No wiffas firds Zums par to pateizohs, un ja Deews peedsihwojufcham wehl laiku un spehku pasneegs, ta' labprahnt Zuhju darbeem arri wehl peebeedrofschohs. Lai Deews tohs baggati swehti Kurssemes un Widssemes Latweefcheem par labbu.

Deewa schelastibai Zuh's pawehledams, ar pateizibu paleeku,

Behterburga,
5ta Janwar-d. 1867 g.

Zeenigi kungi,
Zuhju padewigs draugs
Kahrl Kr. Ullmann,
Latweefchu draugu beedribas gohda-beedris.

Selta-kahjas

Schoenbergas Keemeru-kattolu draudsê.

Schoenbergas Keemeru-kattolu mahzitajs, pehrn sawu draudn apmekledams, Bruknes pagasta, Mas-Spundeneeku mahjas atradda weenu pahri wezzifchu, wezzo fainneeku ar sawu fainneezi, kas wianam istahstija, ka ruddeni, preefch atwentehm winneem 50 gaddi buhschoht pilni, kamehr lauliba dsihwo. Mahzitajs no preeka aismems, schohs neleek meera, lai selta-kahjas turroht un wezzifcheem raddus winfch flubbinaja, lai nahloht palihga, tahs selta-kahjas fataifcht; tad nu wiffi arri ta darrija. Swehtdeenu preefch tahm selta-kahfahm mahzitajs no kanzeles to pasluddinaja, un sagaidita swehtdeenâ wezzajs pahris, no daudseem pawaddihts, ka kahsneeki ar pulksteneem aibrauza basniza. Gan papreefch 2 jauni pahri bij jafalaula; bet schoreis laudis, kas zitreis gan pat basniza faskreen us jaunahm bruhthem flattitees, jaunohs aismirsa un til speedahs, firmo pahri redseht. Mahzitajs altara preefchâ wezzo pahri apfwehtija ar uhdeni, pehz Keemeru-kattolu tizzibas swehtitu, tad winnu eepreezinaja ar Deewa wahrdeem un beidscht selta-pahrim ta ka par garrigu gohda-sihmi pasneedsa ihpafchi istaisitu speeki ar masu krustinu galla, us fo winneem atspeestees sawas wezzuma deenas. Speekin bij wirsraffts: „Bar peeminnas sihmi pehz 50 nodsihwoteem gaddeem fw. lauliba: tanni 20. Nowemberi 1866.“ Wakkaru selta-kahsneeki mahjas to preeku deeninu preezigi fwinneja. Ketti tee, kam Deews scho preeku deenu nowehle.

J. Burkowsky.

No Veelas Gezawas.

Gan daudstrei muhsu awises par skohlas eeswehtifchanahm runnahs un rakstihis, bet ka wiffi lohjekki arweenu sahpes un arri patilfchanu fajuh weenam lihds, ta arri dohmajam, ka muhsu tautas brahsi lihds

ar mums tohs preekus juttihis, fo meh's preefch mas neddelahm effam juttufchi.

Dafchi gaddini irr pagahjufchi, ka muhsu pagasta jaunu skohlu eeswehtija, kas wiffam pagastam par labbu un swehtibu lihds schim pastahwejufi, bet kad nu tas behrnu skaitlis par dauds leels bij, ka wiffus weena skohlas-namma newarreja usuent un tiklai pufscheem ween ruhmes bija, tad zaur leelkunga zeeniga grafa no Pahlen weefneeka, barona no Habna usmud-dinaschanu jau aispehrnaja gadda ihpafchu nammu preefch meitu skohlas sahka uftaisiht, kas ar Deewa palihgu schinni ruddeni tikla gattaws, ta ka to tanni 2. atwentes swehtdeenâ, 10. Dezemberi 1866 gadda warreja eeswehtit. Pee namma uftaisifchanas tee waijadijee kohki, ka arri wiffas zittas leetas no muhsu pufes tikla dohtas un arri zimmemanna darbs maksahs, ka pagastam nekahdas zittas isdohfchanas nebij, ka ween tik strahdneeku stelleschana, zil pee schi darba waijadseja. Rams irr 12 affis garfch un 6 affis plats un it ehdro preefch 50 behrneem eerikhte. Tanni jau peemineta ohtra atwentes swehtdeenâ pehz pabeigtas Deewakalposchanas leels laufchu pulks fapulzejahs tanni agraki taifira pufschu skohla, — jo ta jauna skohla tiklai kahdas desmits affis no ta wezza skohlas-namma irr noht — un tur gaidija us mahzitaju, kas arri ilgi us sewi nelikka gaidiht. Pee namma durwihm peegahjufcham, pagasta wezzakajs mahzitajam jaunus skohlas atflehu atdewa, un tas eefsch ta trihsweeniga Deewa wahrda atflehdja un lihds ar wiffu draudn, no ehrgelu skannas pawaddihts isgahja zaur wiffu nammu; pehz skohlas istaba eegahjufchi nodseedajam to 184 dseefmu „Gohds Deewam ween ar pateifchan.“ Kad dseefma bij beigta, tad mahzitajs Alberti ar spehzigeem wahrdeem wiffu draudsi usrunnaja no 24. Dahw. dseefmas: „Zuh's wahrte pazelleet sawas palodas un pa-augstinajeetes juhs muhschigas durwis; jo tas gohdibas kehniufch nahks.“ Peeminnedams, ka pagahjufchâ swehtdeenâ jaunâ basnizas gadda bijahm eegahjufchi un ohtra atwente jaunâ skohlas-namma, un ka nu schinni namma, fo taggad eeswehtijam, tas gohdibas kehniufch it ihpafchi pee muhsu meitinahm gribb nahlt; jo us to wiffi, wezzaki un behrni effoht fapulzejufchees u. t. pr. Beigas wehl wiffceem, kas pee schi namma uftaisifchanas puhleufchees, pateifdams, mahzitajs sawu runnu beidsa; dseedajam to 712tu dseefmu: „Teizi to Kungu, to gohdibas kehniufch swehtu“, tad peenehma un pahrfklaufchinaja tahs tanni deenâ us skohlu atwestas meitas. Bij pateefi spehzigi wahrdi, kas ka zerrejams wiffceem swehtâ peeminna paliks, ihpafchi teem wezzakeem, kas sawus behrnus tanni deenâ us skohlu bij arweddufchi, ka arri teem behrneem, kas tee pirmee

jaunã fkolã usnemti. Ihpafchi japeeminn, ka tahm meitahm, kas fkolã usnemas, ne ween fkolã sin-
nãfchanã tohp mahzitas, bet arri ik deenas ihpafchã
fundas preefch rohkas darba noliktã, kas jau latrai
feewifchlai til tohti waijadfign.

Lai Deewã usturr un fwehti wiffus tohs wihrus,
kas pee fchi namma ufzefchãnas ne fweedrus, ne
mantu nau taupijufchi, kã arri wiffus tohs, kas pee
ta namma strahdajufchi. Lai Deewã usturr muhsu
leelungu, ka tas mums tahdu leelu mihlestibu parah-
dijis. Bet par wiffem lai irr gohds un flawa muhsu
Deewã, besgalliga teifchãna tam gohdibas Rehn-
nam, kas irr palhdsejis scho jaunã fkolã-nammu
ufzelt. Lai luhdfam, ka winfch scho nammu darritu
par faweem gohdibas wahrteem, fur winfch muhs un
ik ihpafchi muhsu behrus gribbetu west pee sewis.

1. Kas pee fkolã waijadfign.

Kas buhs ar fkolãhm? — Dafchu brihd' jau
effam eepreezinajufchees ar to zerribu, ka nahks jauni
un afchi fkolã likkumi un jau dfrdejahm, ka patã
semmes-tehws teem likkumeem fawu augftu wahrdu
peelizzis un tã kã preefch pafchã Kreewusemmes, tã
arri preefch mums fkolã pawehlejis. Bet Deewã
fynn, kahdã atwarã tahdi likkumi nogrimft; mehã
winnus wehl newarrã jagaidiht! — Kreewusemmẽ
truhftoht tee fkolmeifteri; bet kas tad truhft pee
mums? — Tã labba fpehziga duhfcha uf gaischumu
un mahzibu! — Kad wezzõs laifõs mahzitaji rahjãhã,
ka behrni netappa mahziti, tad laudis brehza, ka fung
fkolã nezhla; — un kad nu zehla, tad wezzãfee
tee pimee prettineeki bija; jo negribbeja behrus
fkolã raidiht un nei winneem nei fkolmeifterim maiff
doht. „Kas krafni kurrinahã? — kas zubfahm
pellus fjahã? — Bahfch tu behrnam kullẽ ko tu
gribbi, mannim nau ne kas ko bahft!“ — Tã runnaja
faimneeze duhfchigi uf faimneeku, kad tas jo labpraht
behrnus fkolã buhtu raidijis.

Kad fkolã-nammu pagastã gribb zelt, tad tur gan
daudf behdu un grehtibu. Tur jagahda keegeli, kãkfi,
kohfi, dakftini. Tas makja leelu naudũ. Waijaga
ammãtneekus derreht. Tee negribb ween maiff ehft,
bet arri gaffu, un kad tas darbs gattawã irr, arri
wehl peepraffa leelu naudũ. Muhrneekã, buhmeifteris,
fallejs, difchleris, pohdneekã, glãhsneekã, klempneris,
mahlderis; tee wiffi tewim iswell jits pãkãl jitta
to naudũ kã bailes useet buhwetajã. Ar leelu fehre-
fchanu tad nu ta ehka irr gattawa un behrni warr
ee-eet. Bet iftãba irr aukftã. Lai nu arr' galdi un
benki rohnãhã gattawi, jo kas to ehku dewis, dohs

arri fchihã leetã; — bet fur tas fãltums zeltees, kas
ikdeenas waijadfign? —

Un kad nu arri tas fãltums tohp peegahdahtã, tad
tomehr ta wiffu-waijadfignã manta wehl truhft: tas
derrigã fkolmeifteris. Jits fakka: „Tur
jau fkolãderu, muhrneeku un zittu ammatneeku deewãgan,
kas par to mahjokli ween to behrnu fkolãfchanu uf-
nemm.“ Gã atbildu: Tã ne-eet, jo muhsu laifõs
mehã wãirs nepahrteekã ar teem wezzeem grabmat-
neekem, kas ihã laikã behrus proht eemunftereht.
Fkolmeiftereem nebuhs laffifchanu, galwas pahtarus
un dseedãfchanu ween mahziht, bet buhs arri mahziht,
to ko zilweks laffa, gaischi fãprãft un apzer-
reht, buhs mahziht: to kãkifmi ne ween nofkãitih,
bet arri fãprãft, buhs mahziht Bibheles fãh-
ftus un daudf mãs no pãfãules fãhftem un no
semmes ifftãhftifchãnas, buhs mahziht rakftih, rehli-
nahã un ne ween weenteesigi til to norakftih, ko zitti
rakftijufchi, bet rakftih ko patã dohma un if-
gudro, un rehlinahã uf tafelehm un no gal-
was, buhs mahziht daudf mãs no dabbas lee-
tahm un no dabbas fpehkeem. Fkolmeifterus,
kas to fpehj mahziht, tohs wiffãs weetãs ne-atrohn,
teem papreefch uf to ammatu labbi ja-eemãhãhã.
Tãpehj Kurfemmes ritterschãfte Jrlawã un Widsem-
mes ritterschãfte Walkã tahdu fkolã eezehlfchã,
fur gaischi jauneki uf fkolmeifterã ammatu tohp mah-
ziti. Tomehr neleedsã, ka arri zitti gudri mahziti un
derrigi wihri preefch fchi ammata dabbutã. Bet
tahdeem darbineekem arridfan waijaga fãwa algã.
Swehtã apustuls Pahwils pawehl (1 Kor. 9, 13.):
„Kã darbs irr pee altãra, tam dalliba irr no ta
altãra.“ Tas irr prohtãms: kas eefch bãnizã lee-
tahm darbojãhã, tam arri zaur bãnizu, — tas irr no
bãnizã gãhejeem, — fãwu pahrtifchãnu buhs dab-
buht; un tãpat arri kas fkolã darbojãhã, tam arri
no fkolã nahzejeem fãwu pahrtifchãnu buhs
dabbuht, — prohti ne baddu maiff, jo baddu
zeetejs newarr fpehzign un muddign buht uf labbeem
darbeem. Bet fkolmeifterim newaijaga maiffã ween,
bet arri weffelu drehbu un wiffadu grahmatu un wif-
fadu fkolã eerohtfchu, no ka arrãjã gan nefo nefinn,
bet bes kã muhsu laikã fkolmeifteri nepeeteek. Teem
waijaga weenumehr pãfcheem peenemtees un pee-augt
mahzibã, ja winni derrigi wihri fãwã ammatã gribb
buht. Un pee tahdas jihnischãnas naudã deewãgan
ifeet, no ka nemãhzihtã zilwezfchã nefo neproht.

Pee fkolã wehl leela waijadfiba irr dahrsã, ne
ween preefch fãfnehm, bet ihpafchi arr' preefch auglu
kohleem, ka behrni no jaunãhm deenãhm arri mahzãhã
tohs kohpt, bet arri waijadfignã plãzzihã preefch puf-
fehã, lai behrni, ihpafchi meitãnas, tahã arri cemihl

un mahzahs smalkakus preekus un lustes zeenicht, ne ka ehshanas un dserchanas preeku. Kad nu pahraki wehl kahds semmes stuhritis klah: tad* ta irr augsti laimiga leeta. Ne tahdi leeli lauki, ka skohlmeisteris paleek par fainneeku un skohlu aismirst sawu lauku deht, — bet ka winsch par lusti un laika-kawekli un atpufshanohs no garra darbeem scho to tur warr eeseht un stahdiht un lohpt.

Mehs tad nu effam apzerrejufchi, kahdas daschadas wajadstibas pee skohlas eetaishchanas irr un kahda leela naudas tehreshchana tur gaddahs, un ka tapehz laudihm lohti grubti kritihs ar sawu spehku un tehreshchana tahdu skohlu ustaisiht un to derrigu weetu preeksch skohlas eegahdaht. Un tomehr tahda skohla augsti wajadstiga leeta, jo ja mehs gribbam, lai eet pasaulé us preekschu, ta' behrninus kreetni wajaga mahziht eeksch debbes un pasaulés leetahm un sinna-schanahm. Ka gudriba un mahzishchana wiffas leetas derr, to ta pasaulé nu atkal irr dabbutuse redseht eeksch tahs brikhischfigas uswarreshchanas, ar ko Pruhshu Tehninsch wiffus sawus eenaidneekus, kas wairaf ne ka diwireis til spehzi eeksch tautahm, zil winsch, tomehr eeksch weenas neddelas ta pahrwarejis, ka teem ar waidehm un bailehm meers bija jaluhdsahs. Pruhshu irr ta tauta, kam ta stipraka skohloschana. No winneem buhs arri mums mahzitees, sawus behrninus skohloht no jaunahm deenahm. Tad arri muhsu tautá gudri wihri rassees eeksch wisseem semmes un ammata darbeem ka Pruhshds.

Skohlas tad nu mums augsti wajadstigas, bet lohti dahrgas un ar leelu grubtibu apgahdajamas leetas. Bet ta mihlestiba pahrspehjt to leelaku grubtumu!

J. J. K.

• Jauna skohla Walteku draudsé.

Leela laimes un preeka deena bija Verbohnes, Wezpils un Puhnu pagasteem 17. Novemberi 1866, jo dsimtskungs, kam Verbohne par ziltsmuischu, jaweem laudihm stalti usbuhwetu skohlas-nammu, ko pratteji spreesch dahrgaku par 2000 rubl. sudr., us muhschigeem laikeem dahwinajis un tam libds arri wiffu to pakalnina, kur wezds laikos kroggs stahweja un kas pee 3½ puhraweetu leels, atdewis preeksch dahrseem un lauzneem; turklast winsch wehl sohlija staku buhweht un arri jo prohjam skohlmeisteri lohneht, ka winsch to libds schim darrijis. Dalabb' arri mahzitajs skohlu eeswehtioht fazzija: „Da wezza klau-sibas saite, kas wezds laikos kungus un laudis safehja, nu zaur brikwestibu un arrendes buhshchana

pahrgreefta un zaur teem jauneem pagasta liffumeem pawiffam atmefta. Bet mums irr zitta, labbaka saite, kas jo stipraki un swehtaki Verbohneekus, Wezpilneekus un Puhneekus ar sawu mihku laipnigu kungu jaweenohs, — ta irr ta ustizzibas un mihlestibas saite, kas abbus aplaimo, tapat to mihkotu, ka tohs mihlotajus!“ — Un turklast wehl preeks! Ne tah' no schibs skohlas Kasdangas muishá ohtra leela skohla stahw usbuhweta, kur tikkai muhrus wehl puzze, ka lai skohlmeisteris ar puhschtru simts behrneem warr ee-eet. Un wehl trihs leelas skohlas tanni paschá Walteku draudsé irr usnemas buhweht un afmini jau teek peewesti preeksch grunts. Un japeeminn, ka tahdas skohlas-ehkas netohp usbuhwetas truhkuma labbad, jo Walteku draudsé jau 30 gaddi atpakkas katram pagastam sawa skohla, un kamehr jaunee basnizas liffumi dohti, behrni 14 weetas kreetni teek mahziti. Zitta no schihm weetahm arri jau wairaf ne ka 50 gaddus par skohlu eetaifita. Tahs jaunás ehkas no tibras mihlestibas un laipnibas teek usbuhwetas.

J. J. K.

• Swehtas drufkas.

2 Mohl. 36. 6.

Iraela behrni til baggati uppureja selta un nau-das, ka lai winneem ta swehta weeta gohdiqi un skaisti tiktu ustaisita, ka Mohsum wajadseja nessejeem leegt, jo tee laudis neffa parleeku. — Ta gan mehs newarram wis leelitees. Taggad ar gauhschahm mohkahm ween to ween warr sadabbuht, kas pee Deewa walstibas ustaisichanas un wairoshchanas wajadstigs. Preeksch missiones, preeksch muhsu nabageem tizzibas beedreem Sibiriá un ta prohjam knappi ween nauda teek samesta. Ka pee kaut kurras draudsés Widsemme jeb Kursemmé, pee Wahzeescheem jeb Latweescheem, pee leekungeem jeb semneekem leegschana buhtu wajadstiga bijufi, par to libds schim wehl ne pufschplehstu wahrdu ne-esmu dsirdejis. —

• Behterburgas Jesus draudsé

usfaultee: Aleksei Jakowlew, kaufmannis no Jaroslawas ar Lihse Worrmann no Salkasmuischas Kursemmé; Friedrich Weinberg, Zeligawas birgeris ar Sophie Treier no Tchrwas; Jannis Eichenbaum, brikneek no Wenzasmuischas Wids, ar Karoline Dschler no Alshwas Wids; Heinrich Wahn, strohdra-sellis no Leel-Muzes Kurs, ar Darja Semenowa no Lambwides; Kriisch Pivar, strohd, no Kuldigas puffed Kurs, ar Elise Gbulwer no Wesenberges Zgaunús; Hermann Muzeneel, kaufmannis no Treppenbormuischas Wids, ar Amalie Konstantine Bofsch no Rihgas; Jannis Dironewitsch, bishlerafellis no Kalnamuischas pee Zeligawas ar to atraitni Erina Karwowa no Witepskas; Josef Robert, birgeris no Behterburgas ar Marinte Sprohge no Kuzawas.

Basnizas un skohlas sinnu ralfitajs: Gottbard Bierhuff.

No zensures atwehlehts. Zeligawa. 24. Februari 1867ta gadda. Nr. 29.

Drukabts pee J. B. Steffenhagen un debli.